

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 273g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 297 alin. (4), 320 alin. (5), 325 alin. (2) și 326 alin. (1) din Codul de procedură penală

(contestarea ordonanței de modificare a acuzării în ședința de judecată, atunci când aceasta agravează situația inculpatului)

CHIȘINĂU

16 iulie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Ion MALANCIUC,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Andrei Harbuz, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 26 decembrie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 16 iulie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 297 alin. (4), 320 alin. (5), 325 alin. (2) și 326 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Radu Dumneanu, în interesele dlui Petru Țugulschi, în dosarul nr. 1-580/2016, pendinte la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna Natalia Doroftei, judecător de la Judecătoria Hîncești, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele procesului penal

3. Pe rolul Judecătoriei Hîncești, se află cauza penală de acuzare a dlui Petru Țugulschi de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 352 alin. (3) lit. d) din Codul penal (*samavolnicia*).

4. Prin ordonanțele din 10 noiembrie și 4 decembrie 2025, acuzatorul de stat a dispus modificarea acuzațiilor aduse dlui Petru Țugulschi.

5. În procesul de examinare a cauzei, dl avocat Radu Dumneanu a ridicat, în interesele dlui Petru Țugulschi, excepția de neconstituționalitate a articolelor 297 alin. (4), 320 alin. (5), 325 alin. (2) și 326 alin. (1) din Codul de procedură penală.

6. Printr-o încheiere din 18 decembrie 2025, judecătorul cazului a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 51 Procurorul

„(1) Procurorul este persoana care, în limitele competenței sale, exercită sau, după caz, conduce în numele statului urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanță, exercită sau, după caz, conduce și alte atribuții prevăzute de prezentul cod. Procurorul care participă la judecarea cauzei penale are funcție de acuzator de stat.

[...]”

Articolul 297 Trimiterea cauzei în judecată

„[...]

(4) Toate cererile, plângerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza.

[...]”

Articolul 320 Participarea procurorului la judecarea cauzei și efectele neprezentării lui. Renunțarea la învinuire

„[...]

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”

Articolul 325 Limitele judecării cauzei

„(1) Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

(2) Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de prezentul cod.”

Articolul 326 Modificarea acuzării în ședința de judecată în sensul agravării ei

„(1) Procurorul care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță și în instanța de apel este în drept să modifice, prin ordonanță, învinuirea adusă inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării ei dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior, aducând la cunoștință inculpatului, apărătorului lui și, după caz, reprezentantului legal al inculpatului noua învinuire. În asemenea situație, instanța, la cererea inculpatului și a apărătorului lui, acordă termen necesar pentru pregătirea apărării de noua învinuire, după ce judecarea cauzei continuă. În instanța de apel, procurorul poate modifica acuzarea în sensul agravării doar în cazul în care a declarat apel.”

[...]

Articolul 382 Obiectul deliberării

„(1) Completul de judecată sau judecătorul, când judecă singur cauza, deliberază mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept.

(2) Deliberarea se face asupra chestiunilor prevăzute în art. 385.”

Articolul 384 Sentința judecătorească

„(1) Instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal.

(2) Sentința se adoptă în numele legii.

(3) Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

(4) Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării afirmă că normele contestate sunt deficitare deoarece nu prevăd un mecanism procedural explicit prin care partea apărării să poată contesta, la etapa cercetării judecătorești, ordonanța procurorului de modificare a învinuirii, atunci când aceasta agravează situația inculpatului.

10. În opinia autorului sesizării, această omisiune afectează accesul liber la justiție, prezumția nevinovăției, independența judecătorului și dreptul la apărare.

11. În opinia autorului sesizării, prevederile contestate contravin articolelor 6, 20, 21, 23, 26, 54 și 114 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Curtea constată că, deși autorul contestă mai multe articole din Codul de procedură penală, în argumentarea sesizării el se referă la omisiunea legislatorului de a reglementa în articolul 326 alin. (1) din Codul de procedură penală un mecanism de contestare a ordonanței de modificare a acuzațiilor la etapa cercetării judecătorești, atunci când aceasta agravează situația inculpatului.

16. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate face obiectul de examinare al Curții, dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 23 din 5 august 2021, § 30).

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care printr-o ordonanță s-au modificat acuzațiile aduse persoanei în sensul agravării acestora. Curtea admite că instanța de judecată va ține cont de prevederile contestate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Curtea constată că prevederile criticate de la articolul 326 alin. (1) din Codul de procedură penală au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate în Hotărârea nr. 5 din 17 martie 2009, în Decizia nr. 18 din 11 februarie 2019 și în Decizia nr. 106 din 29 septembrie 2020. De principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate al prevederilor contestate, din perspectiva unor critici noi (a se vedea DCC nr. 85 din 25 iulie 2024, § 15).

19. În astfel de cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (a se vedea DCC nr. 25 din 2 martie 2020, § 19). Curtea observă că prezenta excepție de neconstituționalitate pune în discuție o problemă nouă în raport cu sesizările anterioare.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

21. Autorul excepției a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 114 (*înfăptuirea justiției*) din Constituție.

22. Referitor la articolele 6, 21 și 114 din Constituție, Curtea observă că autorul excepției nu a prezentat argumente care să demonstreze incidența acestor articole în prezenta cauză.

23. Curtea reiterează că articolele 23 și 54 din Constituție pot fi invocate dacă se constată aplicabilitatea acestora împreună cu un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 73 din 20 iunie 2024, § 23).

24. Cu privire la incidența articolelor 20 și 26 din Constituție, autorul sesizării susține că norma contestată îi permite procurorului să agraveze situația inculpatului în ședința de judecată prin emiterea unei ordonanțe de modificare a învinuirii, fără ca legea să prevadă posibilitatea contestării acesteia. În opinia autorului, această situație afectează dreptul de acces liber la justiție și dreptul la apărare, pentru că persoana vizată nu dispune de un remediu efectiv pentru a supune controlului judecătoresc actul procurorului care îi înrăutățește poziția procesuală.

25. Cu titlu preliminar, Curtea subliniază că judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Modificarea învinuirii în sensul agravării situației inculpatului se admite numai în cazurile și în condițiile prevăzute de Cod (a se vedea articolul 325 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală).

26. În acest context, Curtea reține că articolul 326 alin. (1) din Codul de procedură penală oferă procurorului care participă la judecarea cauzei penale în primă instanță și în apel competența să modifice, prin ordonanță, acuzațiile aduse inculpatului în cadrul urmăririi penale în sensul agravării, dacă probele cercetate în ședința de judecată dovedesc incontestabil că inculpatul a săvârșit o infracțiune mai gravă decât cea incriminată anterior, aducând la cunoștința inculpatului, apărătorului și, după caz, reprezentantului său legal noua învinuire.

27. Pentru această etapă, Parlamentul nu a reglementat un mecanism separat de control al legalității ordonanței procurorului de modificare a învinuirii, deoarece un asemenea exercițiu ar implica o examinare anticipată a fondului cauzei. Din acest motiv, Curtea va examina dacă posibilitatea unui asemenea control este asigurată într-o altă etapă a procedurii, pentru a stabili dacă există garanții compensatorii.

28. Astfel, conform articolelor 382 alin. (1) și 384 alin. (1) - (3) din Codul de procedură penală, completul de judecată sau judecătorul, dacă judecă singur cauza, deliberază mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept. Judecând cauza, instanța de judecată se pronunță asupra acuzațiilor formulate în privința inculpatului prin sentința de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată și să răspundă la toate aspectele enumerate de articolul 385 din Codul de procedură penală. Instanța de judecată își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată, la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură, și

motivează în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate (a se vedea articolele 101 alin. (4) și 384 alin. (4) din Cod). Așadar, Curtea observă că examinarea legalității ordonanței de modificare a acuzațiilor, precum și a temeiniciei acesteia formulate în privința inculpatului este rezervată pentru etapa deliberării.

29. Cu privire la argumentele autorului sesizării care pretinde că norma contestată încalcă dreptul la apărare, Curtea constată că în cazul în care procurorul solicită modificarea învinuirii instanța, la cererea inculpatului și a apărătorului, are obligația de a acorda termenul necesar pentru pregătirea apărării de noua învinuire (a se vedea articolul 326 alin. (1) din Codul de procedură penală).

30. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a precizat în mod constant că acuzatul trebuie să aibă posibilitatea de a-și organiza apărarea într-un mod adecvat și fără restricții din perspectiva capacității de a prezenta toate argumentele relevante în fața instanței de judecată pe baza oricăror informații, inclusiv acuzații noi și, astfel, de a influența rezultatul procedurii (a se vedea *Lilian Erhan v. Republica Moldova*, 5 octombrie 2022, § 19; *Mattochia v. Italia*, 25 iulie 2000, § 61).

31. Acest fapt îi permite Curții să constate că prevederile contestate nu reprezintă o ingerință în dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare, garantate de articolele 20 și 26 din Constituție.

32. Cu privire la argumentele autorului sesizării că admiterea modificării învinuirii în ședința de judecată ar afecta independența judecătorului, Curtea constată că autorul excepției nu a argumentat în ce măsură norma contestată afectează independența judecătorului.

33. Pentru că nu s-a demonstrat incidența unui drept fundamental prevăzut de Constituție, Curtea notează că nici articolele 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente.

34. Curtea constată că, sub aparența unor critici privind încălcarea normelor constituționale, autorul excepției contestă, în realitate, modul de încadrare juridică a faptelor imputate inculpatului. În acest context, Curtea reiterează că aspectele legate de aplicarea legii nu țin de competența sa (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29). Această competență le revine instanțelor de judecată.

35. Astfel, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 297 alin. (4), 320 alin. (5), 325 alin. (2) și 326 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Radu Dumneanu, în interesele dlui Petru Țugulschi, în dosarul nr. 1-580/2016, pendinte la Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 16 iulie 2026

DCC nr. 117

Dosarul nr. 273g/2025